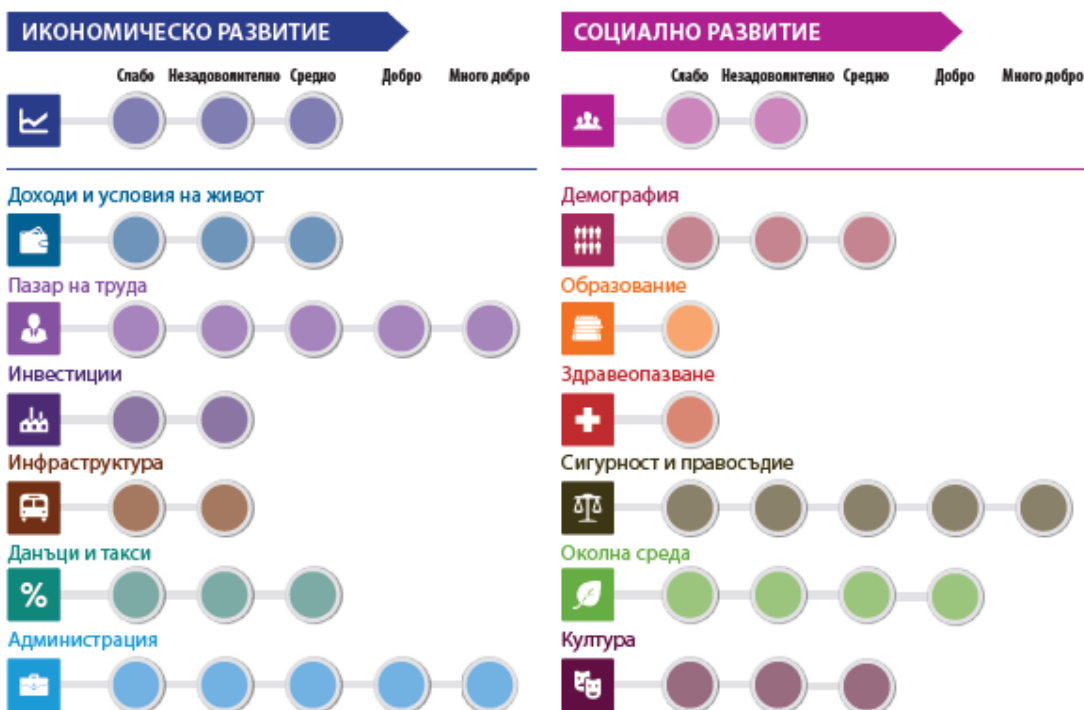

ОБЛАСТ ДОБРИЧ

Брутният вътрешен продукт на човек от населението в област Добрич продължава да нараства и през 2016 г., но ръстът му отново е сравнително ограничен. Икономическата активност в областта остава по-висока от средната в страната и през 2017 г. се наблюдава нов ръст, който е съпроводен от рязък скок на заетостта и значително намаление на безработицата. Бизнес и инвестиционната активност в областта нараства слабо, но все още е значително по-ниска от средната в страната. Разположението на областта в периферията на страната обяснява сравнително ниската гъстота на пътната и железопътната мрежи. Усреднените ставки на разглежданите местни данъци в общините в област Добрич запазват нивата си и през 2018 година. През 2017 г. кадастърът в областта се развива с бързи темпове.

Демографската картина в област Добрич бързо се влошава. Нетният коефициент на записване на населението в V-VIII клас в областта остава най-ниският в страната. Лекарите от водещи специалности са сравнително малко, а Добрич е сред областите с най-малък относителен брой на легловата база в многопрофилните болници, което обяснява ниския брой на преминалите болни за лечение в областта. Добрич е сред областите с най-ниска натовареност на наказателните съдии в страната и най-бързо правораздаване. Разкриваемостта на престъпленията е значително по-висока от средната за страната. Добрич остава сред областите с най-ниско замърсяване на атмосферата с въглероден диоксид. Докато относителният брой на посещенията на местните кина, театри и библиотеки е сравнително ограничен, интересът към музеите в областта остава висок.

ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

Брутният вътрешен продукт на човек от населението в област Добрич продължава да нараства и през 2016 г., но ръстът му отново е по-ограничен от средния за страната и икономиката на областта все повече изостава с 8 332 лв. на човек при 13 206 лв. на човек за страната. Увеличението на брутния продукт води и до ръст в заплатите и доходите в областта, въпреки че и те остават на по-ниско ниво от средното за страната. През 2017 г. средногодишният доход на лице от домакинството достига 5 234 лв. (при 5 586 лв. в страната). През 2017 г. се наблюдава и увеличение на бедността в областта, но и делът на населението, живеещо с материални лишения, и този на населението, живеещо под линията на бедност за страната, са по-ниски от средните в страната.

След началото на икономическата криза икономическата активност в областта остава по-висока от средната в страната и през 2017 г. се наблюдава нов ръст, а коефициентът ѝ достига 74,6% при 71,3% в страната. Новото увеличение е съпроводено от рязък скок на заетостта и значително намаление на безработицата. През 2017 г. коефициентът на заетост в област Добрич се повишава от 62,6% до 69,8% (при 66,9% в страната), а този на безработица намалява от 9,5% до 6,4% (при 6,2% в страната). По-бързият и по-нататъшен растеж на пазара на труда би могъл да е ограничен от сравнително неблагоприятната образователна структура на работната сила в областта. През 2017 г. делът на населението на възраст 25-64 г. с висше образование е 21% (при 28% в страната), а с основно и по-ниско образование – 20% (при 17% в страната).

Бизнес и инвестиционната активност в областта нараства слабо, но все още е значително по-ниска от средната в страната. През 2016 г. се наблюдава намаляване на разходите за придобиване на дълготрайни материални активи до 1 646 лв. на човек (при 2 488 лв. на човек в страната). Чуждестранните преки инвестиции нарастват до 1 369 евро на човек, но остава над два пъти по-ниски от относителния им обем в страната – 3 310 евро на човек. Усвоените европейски средства също се увеличават, достигайки 988 лв. на човек към 30 юни 2018 г., но и те са под средните за страната (1 543 лв. на човек). В рамките на областта най-много е относителната стойност на изплатените суми по оперативните програми в община Добрич, а най-малко – в община Добричка.

Разположението на областта в периферията на страната обяснява сравнително ниската гъстота на пътната и железопътната мрежи. Делът на първокласните пътища в областта също е по-малък, но качеството на пътната настилка продължава да се подобрява и е по-високо от средното за пътищата в страната. През 2017 г. достъпът и използването на интернет в областта все още са по-ниски от средните за страната.

Усреднените ставки на разглежданите местни данъци в общините в област Добрич запазват нивата си и през 2018 година. Нивата на данъците върху търговията на дребно, недвижимите имоти на юридическите лица и таксиметровия превоз са значително по-ниски от средните за страната. Усреднените размери на данъците върху прехвърлянето на собственост и върху превозните средства пък са малко по-високи от средните за страната.

Въпреки че самооценките на местната администрация за развитието на електронно правителство и предоставянето на административни услуги на „едно гише“ в областта намаляват през 2018 г., те остават чувствително по-високи от средните за страната. По-висока продължава да е и оценката за прозрачност на органите на местното самоуправление, която достига 74% през 2018 г. при 65% в страната. През 2017 г. кадастърът в областта се развива забележително. Обхватът на кадастралната карта достига 62% от територията на областта (при 37% в страната), след като община Генерал Тошево и Добричка община значително разширяват покритието на кадастъра.

СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ

Демографската картина в област Добрич бързо се влошава. През последните две години коефициентът на възрастова зависимост като отношение на населението на над 65 години към това на 0-14 г. в областта вече е по-висок от средния за страната и се повишава с по-големи скокове. Тази тенденция се дължи едновременно на по-ниската раждаемост и по-бързото изселване от областта. През 2017 г. коефициентът на естествен прираст намалява до -8,8‰. Коефициентът на механичен прираст пък леко се повишава през 2017 г., но остава силно отрицателен със стойност от -4,2‰. Населението в градовете се увеличава, но Добрич остава сред областите с най-малък дял на градското население (69% при 73% в страната) и областта с най-ниска гъстота на населението (688 души на кв. км при 1 537 души на кв. км в страната) през 2017 година.

Въпреки че нетният коефициент на записване на населението в V-VIII клас в областта се повишава значително от 68% до 77% през 2017 г., той остава най-ниският в страната, където средната му стойност е 88%. Дяловете на второгодниците и отпадналите от основното и средното образование в областта намаляват, но също продължават да са сравнително високи. През 2018 г. средният успех на учениците от областта на матурите по български език и литература е сравнително нисък (3,98 при 4,24 за страната), но традиционно и делът на слабите оценки е двойно под средния за страната (3% при 6% за страната).

Докато относителният брой на общопрактикуващите лекари в областта е сравнително висок и през 2017 г., относителният брой на специалистите е значително по-нисък от средния за страната. Добрич е и сред областите с най-малък относителен брой на легловата база в многопрофилните болници – 2,7 на хиляда души при 4,9 на хиляда души в страната. Това вероятно е обяснението за двойно по-ниския относителен брой на преминалите болни в местните болници в сравнение със средния за страната – 124 на хиляда души от населението в областта при 242 на хиляда души в страната през 2017 година.

Добрич е сред областите с най-ниска натовареност на наказателните съдии в страната и най-бързо правораздаване. През 2017 г. един съдия в областта разглежда средно по 6 дела месечно (при 10 дела на месец средно за страната). Делата, приключили в тримесечен срок, достигат над 98% (при 91% в страната). Относителният брой на регистрираните престъпления срещу личността и собствеността в областта се доближава до средния за страната, но разкриваемостта на престъпленията е значително по-висока – 55% при 45% в страната. Сравнително ниският брой на регистрирани престъпления и относително високата им разкриваемост е типична за повечето области със сравнително ниско икономическо развитие.

Въпреки че областта е слабоурбанизирана, а гъстотата на населението – ниска, свързаността на населението с обществена канализация е близка по стойност до средната за страната, а достъпът на канализация, свързана с пречиствателни станции за отпадъчни води – по-висок от средния за страната (68% при 63% в страната). Относителният обем на образуваните отпадъци в областта остава сравнително висок и през 2016 г., но Добрич остава сред областите с най-ниско замърсяване на атмосферата с въглероден диоксид – 5 тона вредни емисии на кв. км при 281 тона на кв. км средно за страната.

Докато относителният брой на посещенията на местните кина, театри и библиотеки е сравнително ограничен, интересът към музеите в областта е значително по-висок от средните стойности за страната. През 2017 г. посещенията на музеите са 1 197 на хиляда души от населението при 722 на хиляда души в страната. Посещенията на кината в областта – 255 на хиляда души (при 778 на хиляда души в страната), в театрите – 251 на хиляда души (при 314 на хиляда души в страната), на библиотеките – 414 на хиляда души (при 604 на хиляда души в страната).

Ключови показатели за област Добрич

Индикатори на икономическото развитие	2013	2014	2015	2016	2017
БВП на глава от населението (лв., текущи цени)	7 788	7 827	8 002	8 332	n.a.
Средногодишен доход на лице от домакинството (лв.)	4 166	4 091	4 049	4 901	5 234
Средна годишна брутна заплата на нает (лв.)	7 164	7 581	8 084	8 705	n.a.
Относителен дял на бедните спрямо линията на бедност за страната, %	19,9	16,8	17,8	20	n.a.
Коефициент на икономическа активност на населението на 15-64 години (%)	70,7	71,5	70,8	69,2	74,6
Коефициент на заетост на населението на 15-64 години (%)	59,4	61,2	60,9	62,6	69,8
Коефициент на безработица на населението на 15-64 години (%)	15,8	14,3	13,8	9,5	6,4
Дял на населението с висше образование, 25-64 г. (%)	18,4	18,4	19,4	22,1	20,9
Брой на нефинансови предприятия на 1000 души от населението	51	51	53	53	n.a.
Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи (лв./човек)	2 052	2 026	2 172	1 646	n.a.
Чуждестранни преки инвестиции в предприятията от нефинансовия сектор с натрупване (евро/човек)	1 616	607	1 130	1 369	n.a.
Дял на домакинствата с достъп до интернет (%)	54,1	49,6	58,5	65,6	62,3
Дял на пътната настилка в добро състояние (%)	45,8	39,3	40,0	42,1	43,0
Покритие на кадастъра (%)	32,1	32,1	32,1	32,1	61,9

Индикатори на социалното развитие	2013	2014	2015	2016	2017
Коефициент на естествен прираст на населението (‰)	-6,7	-7,4	-8,5	-7,3	-8,8
Коефициент на механичен прираст на населението (‰)	-2,8	-2,8	-3,7	-4,7	-4,2
Среден успех от матурите по БЕЛ	4,29	4,29	4,26	4,25	4,16
Процент оценки на матурите по БЕЛ под среден 3,00	4,1	2,9	2,9	3,8	4,3
Нетен коефициент на записване на населението в V-VIII клас, %	79,2	76,4	74,6	68,3	76,8
Дял на здравноосигурените лица (%)	84,0	84,6	85,9	85,3	84,8
Постъпили болни за лечение в МБАЛ на 1000 души от населението	134,1	134,5	128,5	125,5	123,7
Регистрирани престъпления срещу личността и собствеността на 1000 души	13,5	13,7	13,1	12,0	12,5
Разкрити престъпления срещу личността и собствеността от регистрираните през годината (%)	35,2	32,8	36,5	56,0	54,9
Дял на висящите наказателни дела (%)	7,2	11,2	7,0	3,6	4,7
Дял на населението с достъп до канализация, свързано с пречиствателни станции за отпадни води (%)	70,8	70,9	70,7	67,5	n.a.
Емисии на въглероден диоксид в атмосферата, тонове вредни емисии/кв. км	5,2	5,9	4,8	5,0	n.a.
Посещения в кината на 1000 души от населението	28	125	120	219	255
Посещения в театрите на 1000 души от населението	245	261	240	232	251